

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 670 בס"ד ערש"ק פר' וישלח י"ד כסלו תשפ"ב

פנינים יקרים

וישלח יעקב מלאכים לפניו (לכ, ד) ר"ת וימל יעקב התכוון בשליחת המלאכים להכניעו כידוע שברית הלשון וברית הקודש מכוונים זה בזה כמ"ש מי ימלל גבורת ה' ישמיע כל תהלתו ולכן בחר יעקב מלאכים ממש שאין בהם פגם.

וישלח יעקב מלאכים (לכ, ד) פרש"י מלאכים ממש, יעקב שלח מלאכים כדי להשיג שתי מטרות האחד השליחות אל עשו, גם התכוון שהמלאכים מיכאל וגבריאל ימליצו טוב בעד עם ישראל לדורותיהם וכך אמר להם, כה תאמרון לאבינו שבשמים ויהי לי שור וחמור הכוונה למשיח בן יוסף ומשיח בן דוד לעורר רחמי שמים להנצל בזכותם מידי עשו.

עם לבן גרתי וכו' (לכ, ה) תרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים - רש"י המליצה בזה יעקב אבינו התאונן ואמר אמנם תרי"ג מצוות שמרתי אולם לא למדתי מלבן לקיים את המצוות בכזו התלהבות שעשה לבן את מעשיו הרעים...

עם לבן גרתי (לכ, ה) עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי א"כ לא נחשב שהייתי אצל לבן אלא נחשב כאילו בביהמ"ד והקול קול יעקב. אמר הבעש"ט מקום מחשבותיו של אדם שם הוא כאמור חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך מפני שהנני כולי בהשי"ת, וזהו עם לבן גרתי כמו שהייתי בפועל בבית המדרש וכשהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו, והבן.

קמנתי מכל החסדים וכו' (לכ, יא) יעקב אבינו היה ירא שנתמעטו זכויותיו מחמת שקבל מהשי"ת כמה חסדים. מכאן עד כמה צריך כל אדם לפחוד כשהקב"ה משפיע לו טובה וישתדל מאד לעשות צדקה ולהיות נכנע במאד מאד ולא יהנה מהעוה"ז בהרבה וכולי האי ואולי, וד"ל.

קמנתי מכל החסדים וכו' (לכ, יא) פרש"י נתמעטו זכויותי על ידי החסדים והאמת שעשית עמי ולכן אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשו ע"כ, האמת הוא שאין לירא ממעוט זכויותיו כל זמן שלא חטא כי אין יסורין ללא חטא ולא מיתה ללא עון, וכוונת רש"י שיהיה איזה חטא שיגרום בטול ההבטחה, כלשון רש"י שיגרום לי להמסר ביד עשו וכן מובא באגדות מהרש"א ברכות דף נד ע"א.

הצילני נא מיד אחי מיד עשו (לכ, יב) כשנודע ליעקב שעשו בא לקראתו הבין שיקרה אחת מהשתי שירצה להרגו או שיתפיים, משניהם פחד יעקב כמאה"כ וירא יעקב מאד שמא יהרג וייצר לו שמא יתקרב אליו, והנה מעשי אבות סימן לבנים להיות בגלות בשני האופנים גזרות רעות ולהיפך להרחיק את ישראל מעבדות ה'.

הבא מידו מנחה לעשו (לכ, יד) מי שאינו מבחין בלקיחתו אם הדבר טוב או רע אלא נוטל מכל מה שמזדמן לפני - הרי אינו דומה אלא לעשו.

מן הבא לידו מנחה לעשו (לכ, יד) כל דבר שעלה במחשבתו שהשיגו בכוחו ועוצם ידי שלחו לעשו.

ויקח את שתי נשיו... ואת אחד עשר ילדיו (לכ, כג) פרש"י ודינה היכן היתה? נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, לכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירונו למוטב ונפלה ביד שכם עכ"ל. ויש לשאול הרי את ישמעאל שלחה שרה שלא ישב עם יצחק ויעקב ברח מפני עשו ומאי טעמא דוקא דינה תשב עם עשו שתחזירונו למוטב, לכאורה מוכח כמה גדול כח האשה שמחזקת את הבית ובכוחה להחזיר את ביתה למוטב. (ברכת נחמן)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א אצל א' שאת תורה תשל"ח
הוצאת מוסד ע"מ א.א.

ג

הנשימה, כאשר מגיע לכוז בהירות וחי במציאות כזו, הוא בשיא ההתבטלות, וכאילו אינו חי יותר, הוא חוזר לשורשו כמו בעת שהרבש"ע ברא אותו עפר מן האדמה, שכינס עפר מארבע כנפות הארץ וברא גולם. ואז אין לו התקשרות אף לרגע אחד רק לרבש"ע, על כל נשימה ונשימה יש לו התקשרות. ודוד המלך עבד על עצמו עד שהגיע לשלימות הביטול, עפר מן האדמה, בבחינת 'גולם', כמו שהיה בעת שהרבש"ע ברא את הגולם. וכשהגיע למדריגה זו כבר לא היה לו כל קיום ואחיזה, והוא לא יכל לזוז, ואז יצאו מפיו המילים 'גלמי - ראו עיניך', כי הוא השיג שיש בו חיות אלקית שמחיה את ה'גולם' הזה. 'וייצר את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים'.

זה הכוונה באומרם "בעל כרחך אתה חי", כי אדם שהוא בבחינת גולם בעל כרחו הוא שומע שיש בו מציאות אלקית המחיה אותו, כי איך גולם יכול לזוז, איך יכול לדבר, איך יש בו חכמה, בעל כרחו מוכרח להגיע להכרה שיש בו מציאות שהוא החי, והוא מחיה אותו. ומזה הוא נהיה בעצמו בחינת 'חי', שבהכרתו א"ע הוא מוכרח להאמין שיש בו חי, ועי"ז, הוא מצא את החי שחי לעולם. כאשר הוא נהיה בחינת חי הוא מצא את חי החיים, וזוכה להשיג את "חי חי יודוך". דהיינו שהוא אינו כלום ואינו פועל מאומה, כי כל החיות שלו היא חי ה' המהווה אותו, ואם כן לא הוא המודה רק חי ה' המהווה אותו הוא המודה לחי

אנו רואים שדוד המלך הגיע לשיא הקדושה, וכמה לקח עד היה נדמה לו שהוא משהו מציאות? עד שסבר שיש לו כח לעמוד בעולם העשיה בעצמו ואינו זקוק לעילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, והוא יכול להתחזק ולהשאר עם סיבת כל הסיבות ללא כל סיבה. וכאשר נעשה בעיני עצמו מציאות - נכשל. אך מזה הוא הגיע לשיא של השפלות שלו, שהיה חרד כל הזמן שלא יכשל, ושלא ינסה להגיע אל הקדושה ללא הסיבות שהיא שולחת לו, עד שהגיע לבחינת "וחטאתי נגדי תמיד", שלא היה רגע שלא חי במציאות השפלות שלו, ביסוד שהרבש"ע ברא אותו. עבר את כל היסורים, ולא נשבר. נשאר בעבודתו, ולא נעצר לשאול: מה התכלית שלי? מה יצא מזה? הוא הלך ללא מעצור ובלי שאלות, עד שהגיע לשיא התכלית, - וחטאתי נגדי תמיד. ומכיון שתמיד היתה שפלותו נגד עיניו, לא היתה מחשבה אחת שיצאה ממנו שלא היתה לו באמצעותה התקשרות אל הקדושה, דהא בהא תליא.

התקשרות הזו שזוכים לה באמצעות השפלות עליה רמזו חז"ל בדבריהם "בעל כרחך אתה חי". שאין הפירוש בזה כפי שהעולם סבור, שאף מי שמתייסר וסובל בעל כרחו הוא מוכרח לחיות ולהתייסר. רק הכוונה בזה לצדיק אמת, כאשר הוא יורד לשיא של השפלות שלו, שאין לו קיום כלל, ובכל נשימה הוא מודה לרבש"ע על החיות שחיה אותו בזו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

עומד, במקום שהמחשבה שלי נמצאת - גם שם ידך תנחני, זה אתה שמכניס בי את המחשבה הזו. ואז הוא טוען: למה אתה מכניס בי את המחשבה הזו? אני הרי 'גולם', אתה הוא זה שמכניס את המחשבה הזו.

על מחשבות כאלו נאמר "רבות מחשבות בלב איש", כי ממחשבה אחת נהיה הרבה מחשבות. האדם הרי עומד בבחירה שעליה נצטוו "ובחרת בחיים", הוא יכול להשאר ב'רבות מחשבות' ולהשבר: "מה בכלל החיים שלי?" "בשביל מה אני צריך לחיות?" המחשבות הרעות הרי מביאים לו רעיונות כאלו ואחרים והוא נשבר, כי הוא נכנס ל'רבות מחשבות'. אבל 'ועצת ה' היא תקום', כשאדם מתעקש והוא עובד וצועק: "רבונו של עולם, אני לא רוצה נהמא דכיסופא, לא בראת אותי בשביל לעשות ממני צחוק, אתה מוכרח להראות לי את הדרכים שלך איך אני אעמוד ישר ואהיה בבחינת 'כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי'. וכשאדם מתעקש, ועומד ודופק בדלת כל הזמן, שמהמחשבות שלו יהיה 'ועצת ה' היא תקום', הוא זוכה להכיר מעצמו שיש מציאות שהוא החי. אז נהיה 'בעל כרחך אתה חי'. הוא משיג את ה'בעל כרחך', ומזה מגיע לבחור באמונה, ב'עצת ה' היא תקום' הנ"ל, שמכיר שצריך לחיות באמצעות הרבש"ע שהוא המציאות בעולם, ותמיד צריך לחיות בפחד, כי הוא מוכרח לעבור את "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך".

המשך יבוא אי"ה

החיים. ואז מציאות ה' נהיית דבר מוכרח בעולם, "בעל כרחך אתה חי", ע"י דוד המלך שזכה לזכות לחי העולמים ש"חי חי הוא יודוך".

הרבש"ע זיכה לדוד המלך את ה'בעל כרחך אתה חי' בגלל שהוא רוצה תהילה מהחומר. מה כבר יש לו מהחומר הזה? אין לו באמת כלום, אבל הפעולות שהוא פועל נעשים באמצעות החומר. כמו צינור שבעצמו הוא לא כלום ואינו נותן כלום, התועלת שיש ממנו היא שאפשר להעביר דרכו מים, כאשר צריכים להביא מים למקום כלשהו מושכים לשם צינור ובאמצעותו מביאים את המים. כך הוא האדם. מה יש לרבש"ע מן האדם? "מה אנוש כי תזכרנו". יש לו ממנו רק באותה מידה שהוא נתן לו את הבחירה. וביד האדם לבחור באמת ואמונה, דהיינו שמתוך הכרת מציאותו ירד למצב של 'גלמי ראו עיניך', ובגלל שהגיע למדרגה של 'גולם', הוא מוכרח לשמוע שיש בו חיות מחי החיים. כי איך יכול גולם להגיע להכרה, בעל כרחך ש'ויפח באפיו נשמת חיים' בגולם הזה.

'ויפח באפיו נשמת חיים' נאמר על האדם הזה, שעבד על עצמו עד שהגיע לבחינת 'גולם', ומתוך זה השיג את 'ויפח באפיו נשמת חיים'. מתוך העבודה שעבד כל הזמן ולא נשבר, ולא נתן לעצמו להשבר בגלל השטן. ואין הכונה לשטן מהחוץ, השטן זה המחשבות שלו. הוא לא נכנע למחשבות שלו, אפילו אם נפל הוא לא נשבר, רק כמו שדוד המלך אמר "גם שם ידך תנחני". איפוא שאני שוכב, היכן שאני

המשך פנינים יקרים

ויותר יעקב לבדו (לב, כה) יעקב נותר רק עם השי"ת שהוא לבדו. (דעת משה מקווינץ)

ויאבק איש עמו (לב, כה) על ידי המאבק היה גם תיקון לשרו של עשו לפיכך אמרו כשהעלו אבק עד כסא הכבוד כי גם האבק עלה ונתעלה באמצעות המאבק עד כסא הכבוד. (תורה אור)

ויותר (לב, כה) יעקב ראה עצמו כאלו הוא רק נותר ושירים - ויותר מלשון נשאר. (קול שמחה)

ויאמר עשו יש לי רב (לג, ט) יש לי רב משמע אבל לא הכל, ואילו יעקב אמר יש לי כל, לפי שהרשעים אע"פ שיש להם כל כסף וזהב מכל מקום נראה להם שעדיין חסר להם כדרשת חז"ל כיון כשיש לו מנה רוצה מאתים, אבל הצדיקים אפילו כשיש להם מעט הם מסתפקים בו ושמים בחלקם ונראה להם כאילו יש להם כל. (כלי יקר)

הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם (לה, ב) איתא בגמ' (שבת קה) רשב"א וכו' אומר המקרע בגדיו בחמתו וכו' יהא בעיניך כעובד ע"ז שכך אומנותו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז והולך ועובד ע"כ, לפי זה אפשר לפרש אחרי ששמעון ולוי הרגו את אנשי שכם ברוב כעסם בקש יעקב מבניו שיסירו מתוכם את מידת הכעס שהיא ההתחלה לע"ז. (לקט ר"ש סולבמטצקי)

ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור וכו' למען הציל אותו מידם (לו, כב) כשיראה אנשים הרוצים לעשות רע ורוצה למנעם, צריך שלא ימנעם בבית אחת מפני שאו לא ישמעו בקולם אלא ישפיע עליהם מעט מעט כמו שעשה ראובן שהשתדל לשנות דעתם של האחים מעט מעט, תחילה אמר להם אל תשפכו דם אלא השליכוהו לבור וחשב אח"כ יוכל להוציאו ולהוליכו אל אביו, ודברי ראובן הם שגרמו שהאחים ישמעו להצעת יהודה להעלותו מן הבור ולמכרו לישמעאלים. (רלב"ג)

היא מוצאת (להשרף) והיא שלחה אל חמיה לאמר וכו' (לה, כה) פרש"י לא רצתה תמר להלבין פניו של יהודה, מסופר על הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל שקרה פעם שהמשמש טעה ובמקום לשים סוכר בכוס של רבנו שם לו מלח, רבנו גמע את כל הכוס מבלי שירגישו התלמידים כדי שלא לגרום הלכנת פנים על המשמש... (עמוד אש)

ויהי ה' את יוסף וכו' ויקח אדני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסוהר וכו' ויהי ה' את יוסף (לט, כ) התורה כתבה פעמים ויהי ה' את יוסף ללמדנו שבכל מצב בכל סביבה שהאדם נמצא צריכים לשמור להיות במדרגה רוחנית וכן היה אצל יוסף ויהי ה' עמו בבית אדוניו ויהי ה' עמו בבית הסוהר לעלות לבית ה'. (ליר שלחן שבת) ויתן שר בית הסוהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסוהר ואת כל אשר עושים שם הוא היה עושה (לט, כב) פסוק זה בא ללמדנו ענותנותו של יוסף אשר למרות ששר בית הסוהר נתן את כל האסירים תחת הפיקוד של יוסף בכ"ז אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו ואת כל אשר עושים הוא היה עושה ולא ניכר שום שנוי בין יוסף לאסירים.

השואפים עד עפר הארץ - בראש דלים (הפסרת פר' וישב) יש כאלה שמראים עצמם שהם ביראה יתירה ומשפילים עצמם עד עפר, כאשר מותרם אחד ויחידה להשתלט על הדלים המסכנים... וזהו השואפים עד עפר ארץ כדי להיות בראש הדלים. (שער בת רבים)

אם תהיה רעה בעיר וה' לא עשה (הפסרת פר' וישב) יש מפרשים הפסוק לא בלשון תמיהה אלא בלשון התבוננות אם תהיה רעה בעיר דע שאתם גרמתם לכך וה' לא עשה.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

